

در محضر امیر المؤمنین علیه السلام

الشیعه اخلاق شیعه

بر بنای خطبه متقین (مردفیه خطبه همام)

باموضوع معاد

جلد هجدهم

مجتهد رضا حاتم پوری کرمانی

سرشناسه	حاتم‌پوری ، محمدرضا ، ۱۳۴۵
عنوان و نام پدیدآور	در محضر امیرالمؤمنین (علیه السلام) / مؤلف محمدرضا حاتم‌پوری کرمانی
مشخصات نشر	تهران ، حاتم ، ۱۳۹۷
مشخصات ظاهری	۴۱۱ ص
شابک	۹۷۸-۶۲۲-۹۹۴۳۱-۰-۶
وضعیت فهرست‌نویسی : فیا	
موضوع	شرح نهج البلاغه (خطبه‌ی همام - اوصاف متقین و پارسایان)
مندرجات	ج ۱۸ ، در اندیشه معاد (۸) نعمات بهشت
بندی - گره	BP۳۸/۰۴۲۳/ج ۱۳۸۴
رده - دیوبی	۹۵۱۵/۲۹۷
ماره کتاب‌شناسی ملی	ماره ۸۴-۴۶۶۶۶ م

www.hatampoori.com

آدرس سایت :

darmahzar@gmail.com

آدرس الکترونیکی :

عنوان کتاب : در محضر امیرالمؤمنین (علیه السلام) (دسامه اخلاق شیعه بر مبنای خطبه متقین)

مؤلف : حجت الاسلام والمسلمین محمدرضا حاتم‌پوری کرمانی

چاپ و لیتوگرافی : ولی عصر (عج) - قم

صحافی : حمید - قم

ناظر چاپ : مؤسسه میراث نبوت

شمارندگان : ۳۰۰۰

شابک : ۹۷۸-۶۲۲-۹۹۴۳۱-۰-۶

شابک دوره : ۹۷۸-۶۲۲-۹۹۴۳۱-۱-۳

قیمت : ۳۵۰۰۰ تومان

انتشارات : تهران ، بلوار ابوذر ، بین پل سوم و چهارم ، مسجد امام علی بن الحسین (علیه السلام)

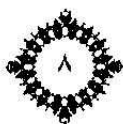
تلفن : ۰۲۱۳۳۸۲۵۲۵۳ - ۰۹۳۵۱۷۲۳۵۷۲

فهرست مطالب

شماره‌ی صفحه	عنوان
۱۵	سخن ناشر
۱۷	پیشگفتار
۲۲	سیمایی از خطبه‌ی همّام
۲۳	معرفی اجمالی همّام و سؤال و جواب همّام با امیرالمؤمنین (علیه السلام)
۲۴	خطبه‌ی همّام
۲۷	ترجمه‌ی خطبه‌ی همّام
۳۱	صفت بیست و سه پارسایان در اندیشه‌ی معاد
۳۳	سایر عبارات مربوط به معاد در خطبه‌ی همّام
۳۵	توضیح و راهنمایی مهم
۴۱	شفاعت
۴۲	انواع شفاعت
۴۲	۱- شفاعت تکوینی
۴۲	۲- شفاعت تشریعی
۴۳	۳- شفاعت اخروی
۴۳	منطق اسلام درباره‌ی شفاعت
۴۴	داستان) عدم تأثیر انساب و خویشاوندی در شفاعت
۴۷	شرایط عمومی شفاعت
۴۷	۱- اذن پروردگار (عز و جل)
۴۹	۲- ایمان و شهادت خالصانه به وحدانیت خداوند
۴۹	۳- رضایت و خشنودی پروردگار
۵۰	۴- اطاعت از رسول خدا (صلی الله علیه و آله) و ایمان به شفاعت ایشان
۵۰	۵- محبت و دوستی با اهل بیت رسول خدا (صلی الله علیه و آله)

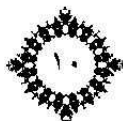
- ۵۱ ۶- اعتقاد به ولایت امیرالمؤمنین و ائمه‌ی اطهار علیهم‌السلام
- ۵۲ ۷- حفظ ، نگهداری و عمل به احادیث
- ۵۳ شفاعت کنندگان
- ۵۳ اول(خداوند رحمان
- ۵۴ داستان) فیما یرجی من رحمة الله
- ۶۹ دوّم) پیروز اکرم صلی الله علیه و آله
- ۷۰ سؤال) مقام محمود چیست ؟
- ۷۷ سوّم) اهل بیت علیهم‌السلام
- ۷۸ داستان) مقام شفاعت اهل بیت علیهم‌السلام
- ۸۰ چهارم) حضرت زهرا علیها‌السلام شفاعت ویژه
- ۸۴ پنجم) شفاعت عظامای ائمه حسین علیهم‌السلام
- ۸۶ داستان) وعده‌ی شفاعت راهب نصرانی
- ۸۸ داستان) شفاعت فطرس به برکت امام حسین علیه‌السلام
- ۸۹ ششم) فرشتگان
- ۹۱ هفتم) قرآن کریم
- ۹۳ هشتم) پیامبران علیهم‌السلام ، عالمان و شهیدان
- ۹۳ نهم) عالم و مربی دینی
- ۹۳ دهم) مؤمنین پرهیزکار
- ۹۴ داستان) درخواست شفاعت میرزا جواد آقا تهرانی از سیدی پرهیزکار
- ۹۵ یازدهم) روزه‌داری
- ۹۵ دوازدهم) خویشاوندی و امانت‌داری
- ۹۵ سیزدهم) پشیمانی و توبه کردن از گناهان
- ۹۶ داستان) توبه‌ی حقیقی

۹۹	چهاردهم) صلوات بر پیامبر ﷺ
۹۹	پانزدهم) سادات مؤمن
۱۰۰	شانزدهم) اذان گویان
۱۰۱	هفدهم) صداقت ، راستی و عمل به حق
۱۰۳	سؤال) شفاعت شامل چه کسانی می شود ؟
۱۰۳	۱- راست گویان ، امانت داران و افراد خوش اخلاق
۱۰۳	۲- مؤمنان متزلزل و سُست ایمان
۱۰۴	۳- مسلمان گنهکار
۱۰۹	محرومین از شفاعت
۱۰۹	الف) شکاکان ، مشرکان ، کافران و منکران
۱۱۱	ب) قدرتمند مُستبد و ستمگر ؛ غلوکننده
۱۱۱	ج) سبک شمردگان نمر
۱۱۲	د) اهل لعن و نفرین
۱۱۳	هـ) ناصیبان
۱۱۳	و) آزاردهندگان به خاندان پیامبر ﷺ
۱۱۴	ز) نپذیرفتن عذر دیگران
۱۱۸	سؤال) آیا وعده‌ی شفاعت و امید به آن گناهکاران را جری و جسور نمی کند ؟
۱۱۹	سؤال) چرا در بعضی آیات شفاعت نفی و در برخی دیگر اثبات شده است ؟
۱۲۲	سؤال) شفاعت در امور دنیوی ، چگونه است ؟
۱۲۲	داستان) عدم قبولی شفاعت در حدود الهی
۱۲۳	شفاعت در نگاه اهل سنت
۱۲۸	بررسی دلائل و هابی ها در مخالفت با شفاعت
۱۴۱	اعراف
۱۴۷	سؤال) اصحاب اعراف چه کسانی هستند ؟

- ۱۴۷ گروه اول) مؤمنان ضعیف ایمان و گناهکار
- ۱۴۹ گروه دوم) انبیا، ائمه‌ی اطهار و اولیا الهی علیهم‌السلام
- ۱۵۵ فاصله‌ی بین بهشت و جهنم
- ۱۵۶ سؤال) بهشتیان با چه کسانی گفت‌وگو می‌کنند؟
- ۱۵۶ ۱- خدای متعال
- ۱۵۷ ۲- دوستان بهشتی و اهل جهنم
- ۱۶۱ بهشت رفاهیات آن
- ۱۶۷ سؤال) خداوند متعال این پاداش عظیم را مخفی نگه داشته است؟
- ۱۶۸ تعریف بهشت
- ۱۷۶ سیمایی از پاداش‌ها، نعمات بهشت
- ۱۷۷ اول) مساکن بهشتیان
- ۱۷۸ دوم) تخت‌هایی زیبا با سیاه‌ای آرمش بخش
- ۱۸۰ سوم) میوه‌های بی‌نظیر و سهل‌الوصول
- ۱۸۱ چهارم) پذیرایی با ظرف‌هایی بلورین
- ۱۸۲ پنجم) شراب طهور آمیخته با زنجبیل
- ۱۸۳ ششم) چشمه‌ی سلسبیل
- ۱۸۳ هفتم) نوجوانان پذیرایی‌کننده
- ۱۸۴ هشتم) نعمت‌های فراوان و فراگیر
- ۱۸۵ نهم) لباس‌های حریر سبز
- ۱۸۷ دهم) سقایت پروردگار
- ۱۹۲ برخی از مواهب و نعمت‌های اصحاب یمین
- ۱۹۲ ۱- سایه‌ی درخت سدر بی‌خار
- ۱۹۳ ۲- درختان خوش‌رنگ و خوشبو
- ۱۹۴ ۳- سایه‌ای کشیده و گسترده

۱۹۴	۴- آبشارهایی زیبا و دل‌انگیز
۱۹۴	۵- میوه‌های فراوان و همیشگی
۱۹۵	۶- همسران مهربان و همیشه جوان
۱۹۸	سؤال) بهشت و جهنم کجاست و آیا الآن خلق شده است ؟
۲۰۹	سؤال و جواب جاثلیق با امیرالمؤمنین (علیه السلام)
۲۱۲	وسعت بهشت
۲۱۲	چند تفسیر کوتاه از طول و عرض بهشت
۲۱۴	انواع بهشت
۲۱۴	اول) بهشت دنیا
۲۱۵	دوم) بهشت و جهنم ررخی
۲۲۱	سوم) بهشت جاوید قیام
۲۲۲	الف) بهشت عدن
۲۲۸	ب) بهشت فردوس
۲۳۰	ج) بهشت نعیم
۲۳۳	د) دارالسلام
۲۳۵	سؤال) آیا در بهشت همه چیز یکنواخت است ؟
۲۳۷	دروازه‌های بهشت
۲۴۲	سؤال) چرا کوبه‌ی درب بهشت صدای یا علی می‌دهد ؟
۲۴۳	مراسم استقبال از بهشتیان
۲۴۶	سؤال) نخستین کسانی که وارد بهشت می‌شوند ، کیانند ؟
۲۴۷	خصوصیات و صفات اهل بهشت
۲۴۸	ویژگی‌های ظاهری اهل بهشت
۲۴۹	حوریان و غلمان‌های بهشتی
۲۵۶	داستان) علامه طباطبایی (علیه السلام) و حوری بهشتی

- ۲۶۲ وضعیت زن و شوهر در بهشت
- ۲۶۵ غلمان کیست ؟
- ۲۶۸ سؤال) آیا اهل بهشت بچه دار می شوند ؟
- ۲۶۹ برخی از امکانات رفاهی بهشت
- ۲۶۹ اول) نهرها و چشمه ها
- ۲۷۸ دوم) غده های بهشتی
- ۲۸۱ سوم) نعمت های بهشت
- ۲۹۱ چهارم) ممتازگران بهشتی
- ۲۹۳ سؤال) خدایان بهشتی - کسانی هستند ؟
- ۲۹۴ پنجم) غنا و اولاد بهشتی
- ۲۹۷ ششم) بازار بهشت
- ۲۹۷ هفتم) درختان و میوه های بهشتی
- ۳۰۴ هشتم) طعام ها و شراب های بهشتی
- ۳۰۶ نهم) مرغان بهشتی
- ۳۰۸ دهم) درخت طوبی (نعمت جمعی اهل بهشت)
- ۳۱۱ درجات بهشت
- ۳۱۵ عالی ترین نعمت های بهشت
- ۳۱۵ ۱- رضایت و خشنودی خداوند
- ۳۱۶ ۲- حمد و ستایش الهی
- ۳۱۷ ۳- خیر کثیر و منزلت ویژه نزد پروردگار
- ۳۱۷ ۴- مصاحبت و گفت و گو با پروردگار
- ۳۱۸ ۵- مجالست با پیامبران و اهل بیت علیهم السلام
- ۳۲۰ ۶- مجالست با اهل بیت علیهم السلام به ویژه امام حسین علیه السلام

۳۲۱	برخی از شرایط و عوامل ورود به بهشت
۳۲۳	حدیث سلسله الذهب
۳۳۲	داستان (قناعت ، ضمانت بهشت
۳۴۱	سؤال) بهشت بر چه کسانی ، واجب است ؟
۳۴۴	داستان) بهشت پاداش بازگرداندن حقوق مردم
۳۴۷	سؤال) بهشت بر چه کسانی ، حرام است ؟
۳۴۷	(۱) مشرک و کافر طماع
۳۵۱	۲ و ۳) متبر و تکذیب کننده ی آیات الهی
۳۵۱	۴ و ۵ و ۶) سخن چین ، من گسار ، بی غیرت
۳۵۲	۷ و ۸) بخیل ، مت گسار و غیبت کننده
۳۵۲	۹ و ۱۰) کاهن و منافق
۳۵۲	(۱۱) زن مردنما
۳۵۳	۱۲ و ۱۳) ظالمین ، زنان بدحجاب و مشرک بدحجابی
۳۵۳	۱۴ و ۱۵ و ۱۶) جَوَاط ، جَعْظَری ، عَتْل ، قَتْل ، بدخو ، ستمگر
۳۵۴	(۱۷) دشمن اهل بیت (علیهم السلام)
۳۵۴	(۱۸) حاکم خائن
۳۵۵	سؤال) منظور از اینکه بهشت ارثیه ی پرهیزکاران است چیست ؟
۳۵۷	سؤال) بهشتیان با چه قیافه ای وارد بهشت می شوند ؟
۳۶۰	منظره هشام بن حکم با نظام درباره ی خلود بهشتیان
۳۶۲	سؤال) آیا بهشت مخصوص شیعیان است و بقیه به جهنم می روند ؟
۳۶۷	خودآزمایی از میزان معرفت حضور
۳۹۱	فهرست منابع و مآخذ
۴۰۵	فهرست اجمالی از مجموعه ی در محضر امیرالمؤمنین (علیه السلام)

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

اَلْحَمْدُ لِلّٰهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ وَالصَّلَاةُ وَالسَّلَامُ عَلَى خَيْرِ خَلْقِهِ مُحَمَّدٍ وَآلِهِ الطَّاهِرِينَ الْمَعْصُومِينَ سَيِّمًا ابْنِ عَمِّهِ وَصَحْبِهِ اَسَدِ اللَّهِ الْغَالِبِ عَلَى بَنِي اِیْطَالِبٍ وَلَعَنَهُ اللَّهُ عَلَى اَعْدَائِهِمْ اَجْمَعِينَ اِلَى قِيَامِ يَوْمِ الدِّينِ ﴿وَقُلْ رَبِّ اَدْخِلْنِيْ مُدْخَلَ صِدْقٍ وَّاَخْرِجْنِيْ مُخْرَجَ صِدْقٍ وَّاجْعَلْ لِّیْ مِنْ لَّدُنْكَ سُلْطٰنًا نَّصِيْرًا﴾ و بگو: پروردگارا! مرا (در هر کاری) با صداقت وارد کن، و با صداقت خارج ساز؛ و از سوی خود، حاجتی یارم کننده برآیم قرار ده.^۲

— امیرالمؤمنین (علیه السلام) در خطبه‌ی ۱۵۷ نهج البلاغه می‌فرماید: حمد و ستایش از آن حدیث است که ستایش را کلید یاد خود، مایه‌ی فوزی فضل و نعمتش و رهنمای نعمت‌ها عظمیٰ خوش قرار داد. امید آنکه بتوانیم سه مرحلای شکر را به محضر حضرت دوست بجای آوریم.
۱- شکر و تقدیر لسانی؛ شکر و تقدیر قلبی و درونی؛^۳ شکر و تقدیر عملی و جوارحی. اگرچه پرواضح و مشخص است سه از احکام این ناتوانیم، ولی از این باب که فرمود:
﴿اعْمَلُوا اِلٰی آل دَاوُودَ شُكْرًا وَ قَلِيْلًا يُّبَادِیْ لَشُكْرٍ﴾
اینک ای آل داوود! شما شکر و ستایش خدا را بجا آورید، (هرچند) از بندگان من عده‌ی قلیلی شکر گزارند.^۴

با استعانت از درگاه حضرت احدیت و با توسل به روح بلند نبی مکرم اسلام (صلی الله علیه و آله) و أخذ اذن و اجازه از مولای متقیان امیرالمؤمنین (علیه السلام) با درک قاصر خود، با شرح رخی از خطبه‌ها،

۱- از آنجایی که ممکن است بعضی از عزیزان به جلد اول مجموعه‌ی در محضر امیرالمؤمنین (علیه السلام) [و پیشگفتار آن که حاوی برخی نکات مهم است] دسترسی نداشته باشند، خلاصه‌ای از آن را در اینجا یادآوری می‌کنیم.

۲- سوره‌ی مبارکه‌ی اسراء، آیه‌ی شریفه‌ی ۸۰.

۳- سوره‌ی مبارکه‌ی سباء، آیه‌ی شریفه‌ی ۱۳.

نامه‌ها و کلمات قصار آن امیر بیان و فصاحت، که سخنشان از کلام الهی گرفته شده و عطر و بوی سخن پیامبر صلی الله علیه و آله را به مشام می‌رساند، می‌پردازیم؛ چرا که بهترین نمونه‌ی کامل عمل به این گفتار، سیره‌ی خود آن بزرگوار بوده است.

کسی که با نهج البلاغه مأنوس باشد، به این جمله‌ی بزرگان پی می‌برد که نهج البلاغه کتابی است فروتر از کلام خالق و فراتر از کلام مخلوق و یا قرآنی است که از مقام خود تنزل کرده است.

— پس از امیرالمؤمنین علیه السلام تنها شخصیتی که در طول تاریخ بشریت صاحب کلمه و جمله‌ی "سَلَوْنِي تَبْلَ أَنْ تَقْدُونِي"، از من سؤال کنید، قبل از آنکه از بین شما بروم".^۱ امام صادق علیه السلام بود. ۱. اسان در جمله‌ای کوتاه فرموده‌اند:

من همه‌ی علوم را در چهار چیز یافتم:

أَوَّلُهَا أَنْ تَعْرِفَ رَبَّكَ. خدای خود را بشناسی؛

وَالثَّانِي أَنْ تَعْرِفَ مَا سَمِعَ بِكَ؛ خداوند چه نعمت‌هایی در خلقت تو به کار برده است؛

وَالثَّالِثُ أَنْ تَعْرِفَ مَا أَرَادَ بِكَ؛ [تو چه خواسته یا] هدف از خلقت تو چه بوده است؛

وَالرَّابِعُ أَنْ تَعْرِفَ مَا يُخْرِجُكَ عَرِ دِينِكَ؛ [چیزهایی تو را از دین خارج می‌کند] که موجب سخط و غضب الهی می‌شود.^۲

برای به‌دست آوردن این علوم و رسیدن به رضایت پروردگار، در مرحله‌ی اول باید محبت دنیای مذموم (نه دنیای ممدوح) را از دل خارج کرد و با توجه به این مهم که خداوند ما را برای آخرت خلق کرده، نه دنیا، باید در به‌دست آوردن صفات آخرت خواهان علمی پامایان و متقین تلاش کرد.

— جاذبه‌های زیبای نهج البلاغه و عظمت علمی و عملی صاحب آن، سنی وجود نازنین امیرالمؤمنین علیه السلام [در موضوعات مختلف از جمله توحید و صفات الهی، عبادت و زندگی، جهاد و شهادت، سیاست و سیاست‌مداری، اخلاق، تهذیب و تربیت ارواح] را در پیش گفتار جلد اول توضیح دادیم.

۱- نهج البلاغه، خطبه‌ی ۱۸۹.

۲- کافی، ج ۱، ص ۱۲۴.

توضیح دادیم وقتی امام علیه السلام بر مسند اخلاق، تهذیب و تربیت ارواح می‌نشینند و برای عارفی، مثل جناب همّام که به نوشیدن چند جرعه از معارف الهی قانع نیست، درپچه‌های پارسایی و وارستگی را چنان می‌گشایند و ده‌ها صفت اخلاقی را به‌گونه‌ای بلیغ و کامل بیان می‌کنند که گویا قرن‌هاست بر مسند ارشاد خلق نشسته‌اند.

از این رو تأثیر و شگفتی کلام امیر علیه السلام تا آنجاست که جناب همّام تاب نمی‌آورد و صیحه‌ای می‌زند و نقش بر زمین می‌شود. به یقین، چنین نفوذ کلامی در تاریخ بشریت بی‌سابقه است.

نکات قابل توجه

نکته‌ی اول: این کتاب با عنوان "در محضر امیرالمؤمنین علیه السلام" در آغاز به شکل سخنرانی و کلاس درس بوده است که در جمع صدها و گاهی هزاران نفر از مؤمنان الهی و عاشقان اهل بیت علیهم السلام در مسجد امام علی بن حسین علیه السلام بیان شده است. سپس، با همت جمعی از عزیزان، مطالب شفاهی و سخنان ضبط شده، تدوین گردید و پس از تغییرات و اصلاحات و نیز بعد از افزودن اضافات و زدودن حواشی به شکل حاضر، آمد. ان شاءالله به‌عنوان مجموعه‌ای کامل از مباحث اخلاقی در اختیار دانش‌پژوهان و عموم عرفه‌مندان و مؤمنین قرار خواهد گرفت.

نکته‌ی دوم: بر خود فرض می‌دانم از علمای قبالا، طلاب، دانشجویان و پژوهشگران مؤسسه‌ی قرآنی و فرهنگی در محضر امام سجاد علیه السلام صمیمانه قدردانی کنم که اینجانب را در برپایی کلاس مذکور، تشویق نموده‌اند.

نکته‌ی سوم: از همراهی همه‌ی دوستان عزیزی که در تدوین گفتار به نوشتار، تنظیم و تدوین، چاپ و نشر کتاب، اینجانب را یاری داده‌اند، سپاسگزار می‌شوم و همچنین توفیقات روزافزون را برای این عزیزان از خداوند متعال خواستارم.

نکته‌ی چهارم: در فرآیند نگارش کتاب، بسیاری از نظرات، عبارات و حایات و شیوه‌ای روان‌تر و گویاتر بازگو شده است و کوشیده‌ایم کلمات غامض و سخت را با واژگانی روان‌تر تعویض کنیم و بخش‌هایی را که ارتباط چندانی با این مبحث ندارد حذف کنیم.

نکته‌ی پنجم: بهترین راه برای تربیت روح، تبدیل قوا و استعدادهای انسانی، رفوّه به فعل است و این مهم فقط با پیروی محض از کلام خدا و فرمایشات معصومان علیهم السلام میسر است.

به راستی که باید به ایشان عرض کرد: **كَلَامُكُمْ نُورٌ وَ أَمْرُكُمْ رُشْدٌ^۱**

— امام باقر (علیه السلام) می فرماید:

يَا فَضِيلُ إِنَّ حَدِيثَنَا يُحْيِي الْقُلُوبَ: ای فضیل! گفتار ما دل‌ها را زنده می‌کند.^۲

نکته‌ی ششم: به حق، بعد از قرآن کریم، نهج البلاغه جامع‌ترین کتابی است که دوست و دشمن به عظمت آن اعتراف کرده‌اند و تحت تأثیر آن قرار گرفته‌اند.

قصد ما این است که از خداوند متعال مدد جویم و برای درک بیشتر این ره‌گشای فصیح و بلیغ، نردبانِ حَالِی، رُوح، مرام‌نامه‌ی هستی، نظام‌نامه‌ی علم و عمل، رابطه‌ی دین و دانش، پیوندهای هی‌حیات و ممات، آموزگار بزرگ تعلیم و تربیت و منشور عدالت محور حکومت‌داری، یعنی نهج‌البلاغه، نکات تفسیری مهم و ارزشمندی برای جویندگان راه حقیقت متذکر شویم؛ مطالبی که هر سالک برای رسیدن به منزل مقصود الهی باید به آن‌ها توجهی جدی داشته باشد و البته بر آن‌ها جامه‌ی دل‌بهر باشد.

در این مسیر هر سالکی باید به موازات ریز عنایتی خاص داشته باشد:

(۱) همان‌گونه که برای رهایی از بیداری باید آرومی مناسب را مصرف و از برخی امور پرهیز کرد، برای نجات یافتن از امراض روحی نیز باید واجبات انجام داد و محرمات را ترک کرد و البته، در رسیدن به این رستگاری انجام مستحبات و ترک مکروهات نیز نقش اساسی دارند.

(۲) همان‌طور که برای بهبود بیماری، مصرف دارو باید تا مدت زمانی مشخص ادامه داشته باشد، در غلبه بر نفس و یا روی آوردن به عمل پسندیده نیز مداومت و استمرار لازم است. تکرار فعل نیکو باعث می‌شود بعد از مدتی آن عمل برای انسان ملکه شود و زنجیری نیکو باعث صفای دل گردد.

— امام باقر (علیه السلام) می فرماید:

أَحَبُّ الْأَعْمَالِ إِلَى اللَّهِ مَا دَاوَمَ عَلَيْهِ الْعَبْدُ وَإِنْ قَلَّ

محبوب‌ترین کارها نزد خداوند (عز و جل) آن است که انسان بر آن مداومت کند، هرچند اندک باشد.^۳

۱- مفاتیح الجنان، زیارت جامعه‌ی کبیره، من لا یحضره الفقیه، ج ۲، ص ۶۶۶.

۲- خصال، ج ۱، ص ۲۲، الحکم الزهراء، حدیث ۶۹۰.

۳- کافی، ج ۳، ص ۲۱۲.

رهرو آن نیست که گه تند و گهی خسته رود
 - امام صادق (علیه السلام) در مورد مدت زمان لازم برای استمرار یک عمل نیک می‌فرماید :
 لَوْ كَانَ الرَّجُلُ عَلَى عَمَلٍ فَلَيْدُم عَلَيْهِ سَنَةٌ ...

هرگاه مردی عملی را اراده کرد ، پس تا یک سال آن را ادامه بدهد .^۱
 ۳) همان طور که می‌دانیم ؛ "نیت مقدمه‌ی عمل است" و رابطه‌ی مستقیم با عمل دارد و هر عملی با نیت آن قابل قبول است ؛ بنابراین برای انجام هر عملی باید نیتی خالص داشت تا آن عمل مورد قبول واقع شود و مشمول آیه‌ی ۲۷ سوره‌ی مبارکه‌ی مائده گردد چنان که می‌فرماید : ﴿... إِنَّمَا يَجِبُ اللَّهُ مِنَ الْمُتَّقِينَ﴾ ؛ ... همانا خداوند فقط از متقین قبول می‌کند .

۴) همان گونه که برای سلامت جسم ، ورزش لازم است ، برای تهذیب نفس نیز جهاد و مبارزه با نفس لازم است . یعنی برای کسب رتبه‌ی تهذیب ، باید آزمایش‌های سخت و دشواری را پشت سر گذاشت .

- امیرالمؤمنین (علیه السلام) می‌فرماید :
 إِنَّ أَمْرَنَا صَغْبٌ مُسْتَضْعَبٌ ، لَا يَحِلُّهُ إِلَّا عَبْدٌ مُؤْمِنٌ اِمْتَحَنَ اللَّهُ قَلْبَهُ لِلَايْمَانِ وَلَا يَأْتِي حَدِيثَنَا إِلَّا صِدُورٌ أَمِينَةٌ وَأَخْلَامٌ رَزِينَةٌ

امر (شناختن) ما اهل بیت کار بسیار دشواری است . جز بنده‌ی مؤمن که خداوند قلب او را با ایمان آزموده ، کسی نمی‌تواند به آن برسد و احادیث ما را جز سینه‌های امانت‌دار و عقل‌های سالم نمی‌تواند حفظ کند .^۲

در پایان ، از خداوند متعال طلب می‌کنیم که ما را به وظایفمان آشنا و در عمل آن‌ها یاری فرماید .

محمدرضا ... تمیمی کرمانی

۱- همان مدرک ، ص ۲۱۱ .

۲- نهج البلاغه ، خطبه‌ی ۱۸۹ .

